FASİKÜL 7 SAYFA 12

Çeviri: Hüseyin Özsoy

Beden Eğitimi

Hiç kimse Türklerin birçok başarıya imza attıklarını, geçmişte güçlü, dayanıklı ve cesur kişiler olduklarını inkâr edemez. Zaten bunun için üretmişlerdir. Gerçekten Avrupalıların dediği gibi ”Türk gibi kuvvetli” sözüne yakışabilmesi için bu milletin olağanüstü bir güce sahip olması gerekirdi. Öte yandan en eski dönemlerden beri Türklerin sürekli barış içinde yaşamadıklarını ya da barışın uzun sürmediğini tarih bize göstermektedir. Bazen kendi ülkelerini savunmak zorunda kalmış, bazen de kendileri düşman ülkelerine saldırmışlardır. Sürekli savaş hâlinde bulunan bu millet doğal olarak her zaman idmanlı olmalıydı. Bundan çıkarılacak mantıksal sonuç Türklerin fizikisel zindeliğe önem verdikleri ve ondan yeterince yararlanmayı bildikleridir.

Atalarımızın tek eğlenceleri savaşmak, ata binmek, ok atıp kılıç kuşanmaktı. Türkler iki amaçla idman yaparlardı: Birincisi savaşa hazırlanmak, ikincisi ise bedensel olarak iyi duruma gelmek ve sivrilmekti.

Türkler İstanbul’un fethinden sonra Okmeydanı alanına okçu camisi ve tekkesi kurdular.

Okçu tekkesi, tüm okçuların toplandığı bir kulüptü. Her yıl 23 Nisan günü tekkenin açılışı nedeniyle yüksek mevkiden kişilerin de katıldığı bir tören düzenlenirdi. Eylül sonunda yarışmaların kapanışı onurlandırılırdı.

Okçular bir hedefe veya en uzağa atışlar yaparlardı. Juri, her yarışmacının okunun ulaştığı mesafeyi adım adım sayardı. Oku bin adımlık mesafeyi geçen her okçunun onuruna mermerden bir heykel dikilirdi.

Güreş: Güreş de günümüzde hala önemsenen, bir Türk ata sporudur. Bütün dini ve milli bayramlarda hâlâ güçlü kuvvetli güreşçilerin kıran kırana güreştiği güreşler düzenlenir.

Güreş, Türk köylülerinin en iyi eğlencesidir. Ancak zamanla erkeklere özgü tüm bu uğraşlar kaybolmaya başladı. Kas gücüne verilen itibar önemini yitirdi. Geleneksel kutlamalar sona erdi ve Okmeydanı yıkıntılara karıştı. Ondan geriye sadece, her yanı ok darbeleriyle delik deşik olmuş muhteşem bir minare kaldı.

II. Sultan Hamit döneminde, 1879 ‘dan itibaren bu sporlar tamamen terk edildi. O dönem hüküm süren despot yönetim, politik olmasa dahi her türden toplantıyı yasakladı.

Elli yıldan beri jimnastiğin hâlâ Türkiye’de, bedensel ve ahlaki bir mükemmelliği oluşturabilecek bir etken olduğu bilinmiyordu. Oyunlar ve sporlar hakkında yanlış düşünülüyordu.

1908’deki anayasanın ilanına kadar bazı okullardaki programlarda alt düzeyde emprik jimnastik vardı.

1909 yılında hükümet, İstihkâm ve Topçuluk Okulunda eskirim ve jimnastik hocası olan Selim Sırrı Bey’i jimnastik eğitimi alması için Stokholm’daki jimnastik merkezi enstitüsüne gönderdi. Yüzbaşı Selim Sırrı iki yıllık stajdan sonra Türkiye’ye döndü. Ordudan istifa ederek tüm devlet okulları beden eğitimi başmüfettişliğine atandı.

Şimdi sözü, akılcıl ve bilimsel ulusal beden eğitimini Türkiye’ye getiren bu yüce beden eğitimi öğretmeni Selim Sırrı’ya bırakıyoruz. Selim Sırrı bize şöyle diyor:”Türkiye’ye dönüşümde hükümet beni beden eğitimi başmüfettişi ve yüksek okulda jimnastik öğretmeni olarak atadı. Her şey yapılacaktı. Eskiden hayata karşı savaşırdım, şimdi ise hayat için savaşmak gerekir. Eskiden kas gücünü çok önemserdim ancak Stokholm’da onun damarların esirinden başka bir şey olmadığını öğrendim. Uzun yıllar boyunca sağlığın güçle kazanıldığına inanırdım, bu hatamı anladım çünkü gücün sağlıkla kazanıldığını öğrendim. Sentez, analizin yerini aldı. Eğer bir tek sözle söylemem gerekirse bilimin sıcaklığı ve ışığı karşısında bilgisizlik kar gibi eridi. ”

Beden Eğitimini Geliştirmek için Kemalist Türkiye’nin Çabaları

Cumhuriyet Hükümeti 1926’da 500.000 frank harcadı ve İstanbul’da bir Beden Eğitimi Enstitüsü kurdu. Sorumluluğunu ise daha önce bahsettiğimiz ve beden eğitimi başmüfettişi olan Selim Sırrı’ya verdi. Üç İsveçli öğretmen ve iki Türk doktor bu enstitüye bağlı alarak psikoloji ve temizlik eğitimi vermesi için alındı. Eğitim bir yıl süreliydi. Stajyerler arasında, yüksek okuldan mezun 30 erkek, 24 bayan öğretmen; ordudan 10’u karacı, 4’u denizce subay vardı. Öte yandan hükümet İsviçre’ye aralarında Nizam Rıfat, Vildan Aşit beylerle genç bir bayan öğretmenin de olduğu 3 jimnastik hocası gönderdi. Bunların ilk ikisi beden eğitimi antrenör diploması, genç kız ise lise öğretmenliği unvanını almıştır.

1931 ‘de İstanbul Enstitüsünün kapıları kapandı. Çünkü hükümet daha önceden Ankara’da Beden Eğitimi Yüksek Öğretmen Okulu adında bir kurum oluşturmuştu. Burada eğitimin süresi üç yıldır. Adayları ise kız ve erkek liselerinden mezun geçlerdir.

1932’den beri Okul eğitim ve öğretim faliyetlerini, Nizam Rıfat hocanın yönetiminde sürdürür ve jimnastik ile eğitim dersleri Vildan Aşit hoca tarafından verilir. Stokholm’deki enstitü merkezinden mezun olan genç kadın insan anatomisi Alman hoca ise spor dersi ile yükümlüdür. Türkiye’nin yeni anlayışına göre eğer beden zayıfsa, bu bedendeki tüm zihinsel ve ruhsal yapı da zayıftır.